

2020. DECEMBER 31.
XXX. ÉVFOLYAM, 52. SZÁM
WWW.ERDELYINAPLO.RO

Erdélyi Napló

BESZÉLGETÉS GY. SZABÓ BÉLA ÖRÖKSÉGÉRŐL A HAGYATÉK KOLOZSVÁRI GONDOZÓJÁVAL, FERENCZY MIKLÓS REFORMÁTUS LELKÉSSZEL

Akiről Jézus lábát „mintázták”

FOTÓ: MAKKAY JÓZSEF

Az 1905-ben Gyulafehérváron született Gy. Szabó Béla grafikus 35 évvel ezelőtt, 1985. november 30-án hunyt el kolozsvári otthonában. Ferenczy Miklós nyugalmazott református lelkésszel, a gazdag képzőművészeti hagyaték gondozójával a 20. század legjelentősebb erdélyi magyar grafikusának örökségéről beszélgettünk.

→ MAKKAY JÓZSEF

Az utóbbi három évtizedben rengeteg Gy. Szabó Béla-kiállítást szervezett. Mennyire van érdeklődés a grafikus munkássága iránt?

Egy családban a nagyszülő vagy a dédszülő addig él, ameddig beszélnek róla. Ez fokozottan igaz a művészekre is, akik művészetükben élnek tovább. Hála Istennek Gy. Szabó Béla fametszetéről sok embernek van levonata. A rám bízott hagyatékából az elmúlt 35 évben 137 kiállítást szerveztünk. A legtöbbet Erdélyben, mintegy harmincat Magyarországon nagyobb településeinken, de jártunk más európai nagyvárosokban is, többek között Stuttgartban és Brüsszelben. Az Európai Parlament székházában Tótkés László EP-képviselő támogatásával szerveztünk gyűjteményes kiállítást 2008-ban, a Biblia évében. A brüsszeli kiállítás nagy elégtétel volt számomra, mert a megnyitón és az azt követő időszakban sok európai közéleti személyiség is részt vett. Gy. Szabó Béla művészetét Erdély határain túl is jól ismerik és értékelik. Erről külföldi útjaimon is meggyőződhettem. Amikor egy kiállított grafikája kapcsán egy svájci képtárban rákérdeztem Gy. Szabó ismertségére, előhozta egy művészeti albumot az Európa-szerzők jegyzett képzőművészekkel, akiknek alkotásai a nagyobb képtárakban láthatóak. Romániából kevés ilyen képzőművész neve szerepel, de Gy. Szabó Béla közöttük van.

A legtöbb kiállításra személyesen is eljutott. Tapasztalatai szerint melyek a művész legkedveltebb alkotásai?

Ferenczy Miklós református lelkész kalauzolja látogatóit a Gy. Szabó Béla emlékházban

Ez attól függ, milyen célközönségnek szánjuk. A Jelenések könyvéből merített téma alapján készült Apokalipszis-sorozatát legszívesebben egyházi körökben szeretem bemutatni, mert a megértéséhez a Biblia felé kell fordulni. Azt szoktam ajánlani, olvassanak el a Jelenések könyvéből egy-egy fejezetet, és utána nézzék meg az erről szóló grafikát. Olyan ez, mint egy vers vagy mese illusztrációja. Igazából csak akkor érti meg az ember, ha ismeri az ihletet jelentő irodalmi alkotást. Nagy elismerést kapott a Dante-sorozata, a Tizenkét hónap metszetei, de sorolhatnám a pályafutása elején, az 1930-as években született Liber miserorum (Szegekények könyve) című kisméretű fametszeteit, amelyek igen sajátos világot mutatnak be. Gy. Szabó Bélát sokan az erdélyi várakat és az erdélyi tájakat bemutató alkotásai miatt szeretik, igen népszerűek a Kolozsvárt ábrázoló fametszetei. Kiemelkedő módon rajzolta meg a természet különböző jelenségeit, főleg a fényt és a ködöt. A Dante- és a Jelenések könyve-sorozata Márton Áron püspök révén 1969-ben és 1971-ben eljutott a Vatikánba is.

VI. Pál pápa írásos áldását küldte a kolozsvári művészeknek, az eredeti köszönőlevelet a hagyatékban őrzöm. Márton Áronnal jó barátságot ápol. Többször felkereste Gyulafehérváron, majd amikor házi fogságából szabadult, a püspök meglátogatta a kolozsvári lakásán.

Gy. Szabó fametszeteiken öröközte meg a 20. századi erdélyi magyar értelmiség színe-javát. Mikorra nyúlnak vissza ezek az ismeretségek?

Tízéves gyerekként a Nyárad mentéről kerültem fel 1960-ban Kolozsvárra Ferenczy Júlia nagynénémhez. Férjével, Fuhrmann Károllyal vállalták, hogy két testvéremmel együtt hármunkat iskoláztatnak ezzel is segítve szűkös anyagi körülmények között élő ötgyerekes szüleim családját. Olyan környezetbe csöppentünk bele, ahol nevelőszüleim lakásán rengeteg képzőművész, orvos, mérnök, zenész és tanár fordult meg. E körhöz tartozott a család barátja, Gy. Szabó Béla is, aki a képzőművész-házaspárt már a harmincas évek elejéről jól ismerte. Júlia néném lakásán alakult meg

az 1930-as évek végén a Barabás Miklós Céh 15 képzőművész részvételével. Azért is szívesen jártak a házába a szerény körülmények között élő, fiatal képzőművészek, mert Ferenczy Júlia remekül fő-

→ Életre szóló barátságok alakultak, és ezek gyümölcseként rajzolt portrék is születtek. Hosszú lenne felsorolni, hogy Gy. Szabó Béla hány korabeli ismert személyiség portréját metszette ki fából.

zött, és rendszeresen megvendégelte őket. Életre szóló barátságok alakultak, és ezek gyümölcseként rajzolt portrék is születtek. Hosszú lenne felsorolni, hogy Gy. Szabó Béla hány korabeli ismert személyiség portréját metszette ki fából.

Tud-e olyanról, aki ennek nem örült?

Talán Reményik Sándor volt az egyetlen, akít Gy. Szabó titokban rajzolt le, pedig kiváló barátság-

ban éltek. A Pásztortúznél mindenben támogatta, hogy grafikái megjelenjenek, azt viszont elutasította, hogy a verseihez illusztrációt készítsen. Azt mondta, az olvasó a rajzokat nézi és nem a verseit olvassa. Amikor Gy. Szabó mégis elkészítette a portrét és meglepte vele, Reményiknek nagyon megtetszett, és 15 levonatot írt alá. Kötetét azonban csak Reményik halála után sikerült illusztrálnia. Barátságuk jeléül többek között Dsida Jenő és Reményik Sándor is verset írt Gy. Szabó Bélának, a kéziratokat a hagyatékban őrzöm.

Egyes vélemények szerint a művész zárkózott és nehezen megközelíthető ember volt. Ön hogyan vélekedik erről?

Állítom, nyitott ember volt. Senki előtt nem volt zárva az ajtaja, sokan keresték fel. A hetvenes-nyolcvanas években nemzetközi szinten is annyira elismert volt, hogyha Kolozsvárra hivatalos vendég érkezett, aki művészekkel is találkozni akart, „kötelezően” elvitték Gy. Szabó műtermébe is.

folytatás a ● 2. oldalon